

אוצרות

גליון שבועי מאוצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

מה נשמע?

■ שגב ימי השובבי"ם

ימי השובבי"ם המקובלים בכלל ישראל כימי היטהרות, מהווים הזדמנות להתחיל מחדש לזעוק ולשווע על טהרת מחשבותינו וקדושת יהדותנו. זה גם הזמן לשמוע ולהתעורר מדיבורים קדושים שנאמרו על ידי חש"ג ברסלב על שגב הימים האלה.

הכנסו למערכת השמע של 'אוצרות ברסלב', טל' 02-9950000 ולאחר בחירת השפה הקישו: 1-5-5 - ותחזי נפשכם.

■ הדרך לארץ ישראל

לאחרונה נוספה למערכת השמע של 'אוצרות ברסלב' סידרת שיעורים חדשה באידיש, הנמסרת בטוב טעם ודעת ע"י הרב אליעזר חש"ן. נושא השיעורים הוא, נסיעת רבינו הקדוש לארץ הקודש, כאשר הרב חש"ן מפליא עצה ומגדיל תושיה לבאר את התוכן הפנימי של כל המעשיות הכרוכות בנסיעה מופלאה זאת.

לשמיעת השיעורים, הכנסו למערכת השמע של 'אוצרות ברסלב', טל' 02-9950000 לשפת האידיש והכנסו למדור שיחות ומאמרים והקישו 9 - 2 - 1

איך הופכים נחש למטה?

איך הופכים נחש למטה? כיצד לוקחים אדם שהפך במעשיו הרעים לנחש? ומהזורים לו את הכח לבחור בטוב ולאחוז את מטה האלקים בידו?

בשאלה זו התקשה משה רבינו, כאשר התבקש ללכת בשליחות הבורא לגאול את ישראל ממצרים: איך מוצאים נקודה טובה באנשים השקועים במ"ט שערי טומאה וגואלים אותם מעומק הרע בו הם שקועים.

"וכל הוויכוח שהיה בין ה' יתברך ובין משה במראה הסנה - הכל היה בענין זה. כי ענין זה, לחפש תמיד הטוב שבישראל וללמוד עליהם זכות תמיד, הוא ענין גבוה ועמוק מאד מאד, ויש בענין זה מדרגות רבות בין הצדיקים הגדולים. ועל כן, גם משה רבנו, אף על פי שהיה כולו טוב, לא היה יודע מתחילה עד היכן מגיע רחמנותו יתברך, על כן לא היה רוצה לילך בשליחותו, כי ראה שישאל יקלקלו הרבה. אבל ה' יתברך טען עמו הרבה, שאף על פי כן הוא רוצה לגאולם, כי הוא מסתכל רק על הטוב" (ליקוטי הלכות, תחומין ו, ט).

"שלה ידך ואחוז בזנבו ויהי למטה בכפו. שרמו לו, שגם בתוקף זוהמת הנחש יכולין לאחוז באיזה קצה, למצוא שם איזה נקודה טובה, ועל ידי זה נתהפך לטובה מנחש למטה"

אך גם לאדם כזה יש סיכוי, וזאת על ידי שיאחז בזנבו של הנחש וימצא שם את הנקודה הטובה. "שלה ידך ואחוז בזנבו ויהי למטה" - שאף על פי שהיצר הרע והנחש מתגבר כל כך בכח הבחירה, אף על פי כן, מידה טובה מרובה ויש בידך להפוך מנחש למטה. היינו, שיש לך כח לעזור אפילו לאותם שהם בבחינת שנתהפך אצלם בחינת המטה לנחש - שתמצא להם זכות ותאיר בהם הדעת הקדוש שעדיין ה' אתנו עמנו ואצלנו, עד שיתהפכו מנחש למטה" (שם).

גם אם כולו הפך לנחש - חפש את הנקודה הטובה שבוודאי נמצאת בו. "כי אף על פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדיין? כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו?! ועל ידי זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על ידי זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על ידי זה" (ליקוטי מוהר"ן ח"א, רפב).

בכן, אין כאן סיפור היסטורי גרידא; יש כאן מציאות חיה ונושמת:

"ועתה הט אונך ושמע אמריי מחדש, ותדע שהיה זה סמוך צדיק גדול קדוש ונורא מאד מאד, אשר מסר נפשו בכל עת בשביל טובות העיקריות, לרחם עליהם להחזירם למוטב בעצות נפלאות ונוראות וכו', שזה עיקר הרחמנות על ישראל עם קדוש. והוא בנפלאותיו והשגתו העצומה הודיע לנו, שאיש הישראלי יחיה ויחזק עצמו בכל יום על ידי כל נקודה ונקודה טובה שיחפש וימצא בעצמו עדיין... והטוה בידו הקדושה בתשוקה נפלאה, שרצונו חזק שנלך בזה, כאשר כבר סיפרתי לכם קצת. ויותר מזה יש בלבי, שאי אפשר לבאר. ויותר מזה גם אנכי איני יודע, רק אני מאמין ומבין מרחוק מאד, שהוא דרך נפלא ונעים ונורא ואדיר ומתוקן וכו'" (עלים לתרופה, יום ה' שמיני תקצ"ט).

"כי אני מאמין באמונה שלימה שעל ידי הדרך וצינור החסד הנפלא הזה, יש תקוה גם לי, ואפילו לכל פושעי ישראל הגרועים מאד, לזכות מעתה לתשובה שלימה באמת ולהיות בשמחה תמיד" (ליקוטי תפילות, ז).

"ויאמר אליו ה': 'מה זה בידך?' ויאמר: 'מטה'.

ויאמר: 'השליכהו ארצה. וישליכהו ארצה ויהי לנחש, וינס משה מפניו. ויאמר ה' אל משה: 'שלה ידך ואחוז בזנבו. וישלח ידו ויחזק בו, ויהי למטה בכפו'.

בכך גילה לו - וגם לנו - הקדוש ברוך הוא, את הסוד הנשגב, כיצד הופכים נחש למטה: 'אוחזים בזנבו'...

"כי הראה לו [ה' למשה] שבקל חוזר ונתהפך הנחש למטה, כמו שכתוב 'שלה ידך ואחוז בזנבו ויהי למטה בכפו. שרמו לו, שגם בתוקף זוהמת הנחש יכולין לאחוז באיזה קצה, למצוא שם איזה נקודה טובה, ועל ידי זה נתהפך לטובה מנחש למטה" (ליקוטי הלכות, תחומין ו, ט).

הקדוש ברוך הוא מסר ביד כל אחד מאתנו 'מטה', הלא הוא כח הבחירה. אך כששוקעים בארציות ובגשמיות, הופך המטה לנחש. ולכן, כאשר השליך משה את המטה לארץ - מיד 'ויהי לנחש'. 'היינו, שאצל רוב העולם, שמונחים בארציות, נהפך המטה שהוא כח הבחירה לנחש, מגודל התגרות היצר הרע שהוא בחינת נחש הקדמוני" (ליקוטי הלכות, נטילת ידים לסעודה ו, מג).

חוק. הלימוד היומני

יום	יום בחודש	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי תפילות ח"ב	ליקוטי חש"ן	הדף היומי
שבת	כג	כו:	רלט	קכט קל	צד
א	כד	כו:	רמ	קלא קלב	צה
ב	כה	כו:	רמא	קלג קלד	צו
ג	כו	כח:	רמב	קלה קלו	צז
ד	כז	כח:	רמג	קלז קלח	צח
ה	כח	כט:	רמד	קלט קמ	צט
ו	כט	כט:	רמה	קמא קמב	ק

י"ל ע"י 'אוצרות ברסלב'

ת.ד. 50617 בית שמש
טל, במשרד: 02-9993338
פקס: 02-9926066

לשמיעת שיעורים בשפות שונות 02-9950000
בארה"ב 718-8552121 (1)
מוקד הישועות 1800-81-81-81

הנצחה למנויים ובתי כנסת: 052-7649775
הנצחה, תרומות ופרסום: 02-9993338

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע גם בדוא"ל
braslav@actcom.net.il

י"ר הוועדה הרוחנית: הרב שמעון טייכנר
עורך: נתן אנשין natananshin@gmail.com
מפיק: נוחעם א. ברזעקי

לנקות את האוירה

כשיש אהבה; כשמסתכלים על הזולת בעין טובה – קולו של הצדיק נשמע, ואפשר להעביר זה לזה את אורו הנפלא.

כדי שקולו של הצדיק יישמע, עלינו להתוועד יחד ולדבר זה עם זה באהבה. וכך מדריך מוהרנ"ת את בנו: "ותרגיל עצמך לדבר בכל יום ויום עם אנשי שלומנו. ומן הסתם תשיחו ותדברו מעסק התכלית ומגדולת אדונו מורנו ורבונו זכרונו לברכה, ומגדולת תורתו ומעשייתו ושיחותיו הנוראות וכו', שכל זה הוא גדולת הבורא יתברך" (עלים לתרופה).

כשנסתכל על הטוב שבכל אחד, נוכל גם לקבל חיזוקים מהצד הטוב של כל אחד ואחד, כפי שכותב מוהרנ"ת לבנו: "ואם נדמה לך שאין לך עם מי לדבר – כבר הוכחתך הרבה בזה, שתסתכל רק על הטוב שיש בכל אחד, ואז יהיה לך תמיד עם מי לדבר דברי אמת מנקודה שבלב בבחינת זמקבלין דין מן דין" (שם).

"כי צריך להאמין שבכל אחד מישראל מלוכש כבודו יתברך. כי מכל אחד מישראל, אפילו הגרוע שבגרועים, כל זמן שהוא בכלל האמונה הקדושה, ה' יתברך מקבל ממנו כבוד והתפארות פרטי, כי על ישראל נאותו וכבודו וגדלו, מידוע. ועל כן, בודאי צריך לכבד את כל אחד ואחד. ועיקר הכבוד הוא, לדבר עם כל אחד מהתכלית, להכניס בו ריאת שמים, וכן לקבל ממנו בבחינת זמקבלין דין מן דין" (ליקוטי הלכות, נט"ו לסעודה, ג, נח).

הגדול של הצדיק, שעל ידו יוכל לבוא לתכלית הטוב. וכמו שמצינו גבי עפרון, שמקום מערת המכפלה, שהוא שער גן עדן – שדרך שם עולין כל הנשמות ואורו גדול מאד – אף על פי כן אצלו היה מקום חושך ואפילה, ועל כן מכרו בשמחה רבה לאברהם, כמובא. וכמו כן כשנחשך אור הצדיק, שהוא מאיר בכל העולמות, מכל שכן בעולם הזה – ואף על פי כן אצלו אינו מאיר כלל, אדרבא הוא חושך אצלו" (ליקוטי מוהר"ן ח"א, יז).

זה מה שמוטל עלינו: לזכר את האוויר, שיישמע קולו של הצדיק ויהדהד בכל רחבי תבל ובכל חדרי לבבנו...

כיצד עושים זאת? על ידי אהבה ואחוזה!

כי ככל שהאדם "קונה אהבה עם יותר אנשים, על ידי זה נתרבה יותר האויר הנח והודך. כי אהבה הוא 'אתדבקות רוחא ברוחא', והיינו רוח האוהב ברוח הנאהב, שזה בחינת אויר הנח, שרוחם נחים זה מזה, כי אין רוח רעה, שהוא שנאה, שיפריד ביניהם. כי השנאה היא בחינת רוח רעה, כמו שכתוב וישם ה' רוח רעה בין אבימלך ובין אנשי שכם, ופירש רש"י שנאה. נמצא שנאה הוא בחינת רוח רעה, בלבו האויר, שעל ידי זה אין יכולין לשמוע הדיבור. ולהיפך, אהבה ורעות הוא בחינת אויר הנח והודך, שעל ידי זה נשמע הדיבור למרחוק".

"כשהאוויר נח וזך, אזי, כשמדבר זה שיכול לדבר... דיבור הקדוש, אזי זה הדיבור נכתב ונחקק בהאוויר, בבחינת 'לשוני עט סופר מהיר', ואזי הולך הדיבור ונשמע למרחוק, בבחינת ושמעו הולך בכל המדינות".

(ליקוטי מוהר"ן ח"א, יז)

הצדיק מדבר, ודיבוריו מנסרים בחלל העולם, ומה שמוטל עלינו הוא רק לזכר את האוויר, שיוכלו גלי הקול של הצדיק להתפשט בלי מפריע, ושמעו ילך בכל המדינות.

אין צורך לגרום לצדיק שישמיע את קולו, כי את זאת הוא עושה כבר מוזמן; יש צורך רק לטהר את האוויר, שיוכלו דיבוריו להישמע.

שכן, "מעוצם המחלוקת שיש בכל דור ודור, ובפרט עוצם המחלוקת שיש על הצדיק בעצמו ואנשיו, על ידי זה נתבלבל האוויר של העולם ואין שומעין ואין רואין כלל דבריו הקדושים והנוראים והנפלאים של הצדיק האמת; רק זעירין אינו אשר נשמע לאזניהם מעט מנעימות דיבוריו הקדושים" (ליקוטי הלכות, סימני בהמה וזיה מטהרה, ד, י).

ולא רק הרחוקים אינם שומעים, אלא גם הסמוכים על שולחנו ושוקדים על ספריו, אינם זוכים תמיד לראות את האור הגדול שבדבריו. "כי לפעמים יש שנחשך אצל אחד אור הצדיק, ואינו זוכה להבין ולראות אורו הגדול. ואף שהוא אצל הצדיק, אינו יכול לטעום ולהבין ולראות אורו

דורות

בעקבות הדורות בחסידות

ר' ישעיה סארעדניווער הי"ד

ר' בירך עצמו נמלט מביתו לאחר שבת 'בראשית', אחרי שהנאצים ימ"ש החרימו את טחנת הקמח שהיתה בבעלותו. הוא שם את פעמיו ללובלין, שם, בבית החסידים של חסידי ברסלב, ברחוב לוברטובסקה 34, פגש בחברו ר' ישעיה, ששח לו בכאב על הקיבוץ הקדוש שלא התקיים השנה. מאז, יותר לא ראה אותו.

ר' ישעיה סארעדניווער נהרג על קידוש ה' יחד עם ששת המליונים, ובהיכל נשמות הקדושים והמקושרים לצדיק האמת צרורה נשמתו. השם יקום דמו.

מחכבים אותו, שמו יצא לפניו כחסיד וירא שמים.

אחד מיקירי חסידי ברסלב באוסטרובצה, אשר זכה להינצל מאימי השואה הנוראה ולהנציה את שם חבריו הקדושים, היה רבי ב'יך רובינוון, מתלמידי רבי אברהם יצחק ווייסזאד. שנה אחת, כשאירגן ר' בירך יחד עם חבריו בליל עשרה בטבת סעודת הילולא למוהרנ"ת, נענה ר' ישעיה להצעה ובא להשתתף בסעודה, ומרגע שטעם מן האור כי טוב, כבר נשאר מקושר לרבינו עד מותו. ר' בירך עצמו היה זה שקרבנו.

מיום התקרבותו, סילק את כל ידיעותיו והרגליו הקודמים, וקיבל בתמימות ובפשיטות את כל דברי רבינו. הוא הפך לחסיד ברסלב נלהב. קודם לכן, היה גליל להתפלל שחרית קרוב לחצות היום; משראה שדעת רבינו אינה מסכימה לכך, שבר את הרגלו והחל מתפלל תפילה בזמנה.

ר' בירך מציין ברישומי זיכרונותיו, כי ר' ישעיה היה כל כך חזק בדעתו בהתקרבותו לרבינו, עד שבראש השנה ת"ש, לאחר שכבר פרצה השואה הנוראה וסדרי עולם השתבשו – חסידי ברסלב לא באו ליקיבוץ בלובלין, כדרכם מדי שנה, חוץ מהחסידים שדרו בלובלין ועוד מתי מעט – ר' ישעיה לא התחשב בתנאי הזמן ובגייסות הנאצים ימ"ש הממלאים את הדרכים, ונסע במסירות נפש מאוסטרובצה ללובלין לראש השנה.

בטרם עלה הכורת על יהדות אירופה, היה קיים בעיירה הפולנית "אוסטרובצה" (אוסטרוויץ - שויטשקשיסקי) אשר במחוז ראדום, קיבוץ נפלא של חסידי ברסלב תמימים וישרים, אשר היו דבוקים ברבינו הקדוש ובעצותיו עד נשימותיהם האחרונות.

כמו בעוד ערים ועיירות רבות בפולין, די היה בחסיד ברסלב אחד, כדי להעביר את אשו של רבינו בסביבתו, כשעוד ועוד נפשות מתקרבים אל היחל נובע.

ראשוני המקורבים לברסלב באוסטרובצה היו: החסיד הגאון רבי אברהם יצחק ווייסזאנד הי"ד, קרוב משפחתו וחביבו של הגה"ק רבי מאיר יחיאל הלשטוק האב"ד והאדמו"ר מאוסטרובצה, וכן החסיד המופלא רבי דוד, שהיה עובד כחרט מצבות וזכה לארח בביתו את החסיד הגדול רבי ישראל קרדונר. בביתו של רבי דוד זה היו חסידי ברסלב באוסטרובצה מתוועדים יחד בכל שבת בסעודה השלישית, וכן בימי ההילולא של רבינו ומוהרנ"ת זיע"א.

בכל שנה, בכל סעודת הילולא, היו באים משתתפים חדשים ובעקבות כך מתקרבים לרבינו הקדוש. כך גם היתה התקרבותו של הרב החסיד ר' ישעיה סארעדניווער. קודם לכן נמנה על חסידי אמשינוב וכן היה נוסע אל עוד אדמורי"ם מפורסמים, שהיו

נקודה

כל הצרות שעוברות על האדם – כדי שיציעק לה.

(עפ"י ליקוטי הלכות יו"ד, גילוח ה, ז)

האוצר שהתגלה בגניזה

בידו כמה מספרי רבינו הקדוש, עד שנשמע הקול בכל טורנופול כי בנו של ר' יהודה היילפרין הפך לחסיד ברסלב. מתנגדי העיר הגיבו בהתאם והתחילה מסכת מניעות קשה ומפרכת שדווקא חיטלה את רוחו וחזקה אותו לעמוד על משמרתו.

היכן קבור רבינו הקדוש – לא ידע באותה שעה; הוא שמע את השם 'ברסלב', וביוריו הובילוהו לעיירה "בוגוסלב" שבמחוז קייב והוא התכוון לנסוע אליה. אולם אביו ניסה למנוע את הנסיעה בכל דרך, אפילו את מנעליו החורים... וכאשר נוכח לדעת כי הנער מתעקש לנסוע, קפץ והדירו מכל נכסיו כשהוא מפקיעו מכל חלק בירושה הגדולה.

ובכן ישראל מגיע לבוגוסלב, שלמרבח האירוניה היתה עיירה מלאה דווקא במתנגדים עוים לדרך רבינו, וכאשר ניסה לברר לתומו היכן קברו של רבי נחמן מברסלב, זכה לקיתונות של לעג ובוז אשר אוניו לא הסכימו לשמוע. מבין הגידופים הצליח לעלות על טעותו, ועשה את דרכו היישר לברסלב, שם נוכח כמובן כי רבינו עצמו אינו קבור שם. אך כעת כבר היתה הדרך קצרה לאומן ותוך זמן קצר מצא את עצמו מתרפק בגעגועים על הציצון הקדוש כשהוא נותן דרוו לכיסופיו העזים.

"רבי ישראל קרדונר" הפך לאחד מגדולי חסידיו ברסלב, מהמפיצים הבולטים של דעת הצדיק בעולם, ונודע כאיש קדוש המופרש מכל הבלי העולם הזה. לימים, כשנודע לאביו העשיר רוב גדולתו וצדקותו של בנו, התייר את נדרו והתפייס איתו בלב שלם.

מאוחר יותר עלה רבי ישראל לארץ ישראל והתגורר בטבריה ובצפת, כשהוא מבלה את רוב ימיו בעבודת הבורא בין יערות הגליל ובמיוחד באתרא קדישא מירון. בטבריה קירב את רבי ישראל בער אודסר, ובצפת הקים את בית הכנסת הראשון של חסידיו ברסלב בארץ הקודש.

מהמחוסן, ובמקום לסווג את הסחורות היה פורש ליער הסמוך ומתבודד להשם יתברך בעוקות מעמקי הלב, כשאביו וצוות המשרתים היו סמוכים ובטוחים שהוא מבלה את זמנו בסידור המחוסן...

יום אחד, באופן בלתי צפוי, אירעה תפנית גדולה בחייו. היה זה בחדר ה'גניזה' הסמוך לבית המדרש, שם הושלכו השמות, ספרי הקודש הבלויים. בעוד הנער נובר בין הדפים המתפוררים בידו, מוצא הוא חוברת קטנה ללא כריכה וללא עמוד שער, ועיניו מצאו בה שורה אחת שמילאה את כל ישותו בתקוה חדשה:

"אמר כי גם כי ימלא ימיו, אזי אחר הסתלקותו, מי שיבוא על קברו ויאמר שם אלו העשרה קפיטל תהילים הנ"ל ויתן פרוטה לצדקה – אפילו אם גדלו ועצמו עוונותיו וחסאיו מאד מאד חס ושולם, אזי אתאמץ ואשתדל לאורך ולרוחב להושיעו ולתקנו" – - -

לראשונה חש הנער ישראל כי יש סיכוי להגיע למדרגות גבוהות, ישנו כנראה איזה צדיק לא ידוע, שהבטיח הבטחות נוראות הנוסכים בטחון מופלג כי בסופו של דבר אפשר להגיע אל השלימות.

לא שקט הנער עד שהצליח לברר כי החוברת שבידו הוא קונטרס "תיקון הכללי" וכי ההבטחה המדוברת היא של צדיק פלאי ושמו "רבי נחמן מברסלב", שחיבר כמה חיבורים קדושים. לא אחרו הימים והנער הצליח להחזיק

עיר ואם בישראל היתה העיר טורנופול שבגליציה. באותם ימים נקראה גליציה קורדון. כך גם נקרא הסוחר העשיר מטרנופול, ר' יהודה הלפרין שהחזיק חנות גדולה, קארדאנער.

בן יקיר היה לר' יהודה ושמו ישראל, שמיום עמדו על דעתו לא חדל 'לבקש' ולחפש את תכליתו בעולם. לא הספיקו לו לימודיו אצל המלמד והתפילות היומיומיות; נפשו כמהה לקרבת ה' בדרגות גבוהות בהרבה. משחר ילדותו השתדל להסתופף בצילם של גדולי התורה וצדיקי הדור, חולף היה על פני עיירות וערים ומנסה לזכות לקרבת אלוים אצל כל מי שרק מוכן לשמוע את רצונו, אולם נפשו הרגישה כי חסר לה משהו נסתר...

בינתיים האב ר' יהודה מגיע לגיל זקנה, את ניהול החנות וסיווג הסחורות השונות מוסר הוא לבנו הנער ישראל, שכן התברך הוא בכשרונות מזהירים, רוח הבריות היתה נוחה הימנו, ולא היה כמוהו מתאים למשרה זו. הנער התחיל להתעסק עם הסוחרים ומשווק להם את הסחורות, אך לבו על עמו, מוחו משוטט במחוזות אחרים לגמרי - - -

באיזור השומם מחוץ לעיר היה קיים מחסן סחורות ענקי השייך לחנות אביו. ישראל ניצל את ההזדמנות, נסע היה עם המשרתים לארגן את משלוח הסחורות, לאחר שהעמיסם על העגלה שלח את המשרת לעבר החנות שבמרכז העיר, וכשהמשרת לא נראה באופק, חומק היה

גניזות

מחקרים היסטוריים בחסידות

שאלה:

מה ענין הספר "שמות הצדיקים" ומתי נדפס לראשונה?

תשובת הר"ר אברהם אייזנבך:

רבינו הקדוש כותב ב"ספר המידות" (ערך צדיק, טו): "מי שהקב"ה חשבו בעיניו, יכתוב בספר כל שמות הצדיקים והתנאים והיראים – לזכרון". כמו כן כתוב שם (ה"ב, ט): "על ידי חוברת שמות הצדיקים, יכולים להביא שינוי במעשה בראשית, כלומר לשנות הטבע...". כך שיש כאן שני ענינים: א. לכתוב את השמות; ב. להזכיר את השמות.

בשנת תקע"א נדפסה המהדורה הראשונה של הספר שמות הצדיקים בסוף ספר המידות, והכיל רק 5 עמודים, כפי שמסופר בימי מוהרנ"ת (ה"ב, יז). המהדורה הבאה נדפסה בשנת תקפ"א בדפוסו הפרטי של מוהרנ"ת והפעם כלל הספר כ-30 עמודים, כפי שמספר מוהרנ"ת (שם ח"א, צט): "ותיכף נודרתי לחזור ולכתוב מחדש את כל שמות התנאים והאמוראים אשר מתחילה לא נדפס מהם כי אם מעט מזער, והתחלתי לעסוק בו, והיה לי יגיעה גדולה מאוד. ותיכף שהתעסקתי בו, נתחוק בליבי שבצירוף זה אוכה לארץ ישראל" (שם טו).

מוהרנ"ת אף חיבר תפילה מיוחדת אודות חוברת שמות הצדיקים (ליקוטי תפילות ח"ב, טז). תפילה זו מצורפת כיום לכל מהדורות הספר שמות הצדיקים.

בכל מהדורות הקדומות, עד שנת ת"ר נדפס "שמות הצדיקים" בסופו של ספר המדות, כך גם במהדורת שנת תקפ"א. החל ממהדורת לובלין תר"ע של "ספר המדות" הושמט "שמות הצדיקים" - ומאז החלו להדפיסו בנפרד (למברג תר"י, ירושלים תרע"ב, ורשה תרפ"ה ועוד).

במהדורות זולקבה-למברג - תחילת שנות הת"ד והלאה - הוסיפו המהדירים (שאינם חסידי ברסלב) הוספות רבות, כפי שכתבו על דף השער: "ועוד הוספנו לשמות הצדיקים כל צדיקי זמננו ז"ל".

במהדורת למברג תר"י: נוספו 16 שמות מתלמידי רבינו הקדוש ומוהרנ"ת ותלמידיו.

במהדורת למברג תרל"ד נוספו עוד 2 שמות לרשימה זו: רבי נפתלי מנמרוט תלמיד רבינו שנלב"ע בשנת תר"כ, ור' יצחק דוב מטפליק, מגדולי תלמידי מוהרנ"ת, שג"כ נסתלק בסביבות שנה זו.

במהדורת ירושלים תרע"ב הוסיף רבי ישראל קרדונר עוד 3 שמות של גדולי תלמידי מוהרנ"ת: רבי נחמן מטשעהרין, רבי נחמן מטולטשין ורבי משה ברסלב.

במהדורת ורשה תרפ"ה הוסיפו שמות רבים לרשימת תלמידי רבינו ומוהרנ"ת על פי הספרים: "עלים לתרופה", "כוכבי אור" ועוד. וכן הוסיפו עוד שמות מגדולי אנשי בדורות המאוחרים יותר עד לתקופתם. בסוף מהדורה זו כותב המהדיר ר' אהרן לייב צינגלמן: "ועל הטוב וזכרו כבוד אחי ורעי, הלא המה ר' נתן ז"ל בן מרים בארסקי ור' יצחק מאיר ז"ל בן סימא מינדל קארמאן מלובלין, אשר היו בסיועו בסידור השמות של משפחת ותלמידי רבינו ז"ל".

מאוחר יותר, כנראה בשנות התש"ב, התווספו עוד שמות מגדולי חסידיו ברסלב ברוסיה ובפולין.

לחידודא

חידה מס' 133

מה הם שלושת הנושאים שרבינו לא אמר עליהם תורה?

הפתרון לחידה מספר 132
למה מועילה חריקת השיניים?
לביטול מחשבות רעות.
(ספר המדות, הרהורים לד')

זכה בהגרלה לחידה מס' 131
אהרן קעניג, כף החיים, ביתר עילית
בסך 50 ש"ח זכות קניה בחנות ספרים 'ברסלב'
רחוב מאה שערים 110 ירושלים

לתשובות - התקשרו למערכת הממוחשבת 'אוצרות ברסלב' 02-9950000. לאחר בחינת השפה, תקשונו 1-9-2-1 והשאירו הודעה. בין הפותרים נכונה עדי יום שני בשעה 12 בלילה. תערוך תגלה על זכות קניה בסך 50 ש"ח

נדאי להתאפק מלכעוס

לא קל להתאפק מלכעוס, קשה עוד יותר לרחם ולחמול דווקא אז, על מי שהרגיז אותך, אבל זה משתלם, כי לא רק אתה מרוויח בכך שיש לך הזדמנות לעדן ולזכך את המידות שלך, אלא כל עם ישראל מרויח מכך. על ידי הבלגה זו אנחנו זוכים שהצדיקים שבדור ירחמו עלינו וינהיגו אותנו למרות ענוותנותם.

שכן, כשעם ישראל חוטאים ומכיעים כביכול את השי"ת, הוא כביכול מסתיר פניו מהם ואינו רוצה להנהיג אותם, כמו שכתוב: "ואנכי הסתר אסתיר פני על כל הרעה אשר עשה" (דברים לא, ה).

כך שגם הצדיקים שבדור – שדברים במידותיו של השי"ת – אינם רוצים להנהיג אותנו. לכאורה הם מסרבים להנהיג, בגלל שהם סבורים כי אינם ראויים לתפקיד הזה. שכן רוגזו של ה' כביכול הינו דק ועדין ובלתי מורגש, כמו שכתוב "כי רגע באפני" (תהלים ל), אבל האמת היא שסירובם להנהיג נובע מהרון האף שלמעלה, כי לולי חרון האף הזה, היו רחמיהם של הצדיקים גוברים כל כך, עד שהיו מוכנים להנהיג את ישראל למרות ענוותנותם.

כך אנתנו מוצאים במשה רבינו, שסירב לקבל את ההנהגה בטענה כי "מי אני כי אלך אל פרעה" (שמות ג, יא), אך מיד אח"כ נאמר: "ויחר אף ה' במשה". ללמדנו שכל טענותיו וסירובו של משה נבעו מחטאיהם של ישראל שגרמו חרון אף למעלה. ברם, כשאנחנו מתגברים על כעסנו-אנו, ואף מתנהגים או ברחמים ובחמלה – גם הקב"ה מתנהג עמנו כך, מידה כנגד מידה, כמו שכתוב: "ברוגז רחם תזכור" (חבקוק ג) שבזמן כעסו ה' זוכר את רחמיו עלינו.

כך שגם אצל הצדיקים שבדור גוברים הרחמים, עד שלמרות ענוותנותם, הם מוכנים להנהיג ולקרב אותנו להשי"ת.

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"א, יח)

עבודת ימי השוכני"ם

הרב בנימין זאב קנפלט

שוכני"ם הוא עת רצון המסוגל לתשובה, אך טבע אדם להתעצל מלנצל את העת ולהגיד: יש לי זמן; למה עכשיו...

משל למה הדבר דומה, לאדם עני מרוד שלא היה לו כלום לפרנסתו, עד שבליילה התגלה לו בעל החלומות, וגילה לו סוד שעל ידו יתעשר, את מספרי הפיס שהשבוע יזכו בגורל...

האיש קם בבוקר, כתב לעצמו את מספרים, שלא ישכח, וקנה כרטיס.

הגיעה עת הגורל, והלו שכח מהכל.

באחד הימים עובר הוא ליד חנות הפיס, ונוכר בהגרה ובעשירות המובטחת לו מבעל החלומות... התחיל לפשפש בכיסיו – והכרטיס איננו. אמר לעצמו: נו! בשבוע הבא אקנה! אם מגיע לי – גם בשבוע הבא אוכה.

אבל בשבוע הבא לא היה לו את הסוד של בעל החלומות...

הנמשל הוא: מגיע זמן המסוגל לתשובה, שבו אפשר לתקן חטאים. אבל היצר בערמוניותו אומר: יש ששה שבועות של שוכני"ם, יש זמן! לבסוף הזמן עובר והאדם מאבד את הזדמנות.

מה העבודה בשוכני"ם?

מגלה לנו ר' נתן (בפעם היחידה בלקו"ה, גילוח ח, ה): "זוהי כחי' שוכני"ם שבהם נוהגים הכשרים להתענות ולצעוק להשי"ת בתפילות וסליחות – כי באלו הימים קורין בתורה בענין גלות מצרים וגאולתם, שהיה ע"י צעקה, וכמו כן צריכין עתה בגלות הזה".

אם אדם רוצה לצאת מהגלות הפרטית שלו, הוא צריך לצעוק. כך היתה הגאולה ממצרים – צעקו; מי שלא צעק – לא יצא, כמו שמוזכר במדרשים: "והמושעים עלו בני ישראל" – אחד מחמש יצא. רק עשירים אחוז יצאו ממצרים, וכל אלו שלא צעקו, לא יצאו.

כשאדם רואה את מצבו בגלות הפרטית שלו, הוא יצעק ולא יתבייש מאיש. רבי נתן כותב בליקוטי הלכות שבכוח צעקת השבטים, שהתפללו על בני ישראל שייצאו מגלות מצרים, יצאו אבותינו ממצרים. כך היה בדור המבול; מאה ועשרים שנה נח בונה את התיבה – בואו, תיכנסו. – לא עכשיו, נראה אם ייד מבול...

רבינו אומר: "בוא אל התיבה" – בוא אל אותיות [תיבת] התפילה. מדוע אינך נכנס אל התיבה? יש מבול, בא לתפילה.

כך עכשיו, זמן של שוכני"ם, בוא תיכנס לתיבה, כך תינצל מהמבול הקשה. – לא אין מבול... כל מיני תירוצים; אבל אחרי שהמבול מתחיל כבר אין מי לדבר!

שוכני"ם הוא זמן תשובה וצריך לנצל את הימים האלו. העבודה בהם, כל צעקה, כל תפילה בימים אלו, שווה יותר. אומר בעל "יסוד ושורש העבודה" שבזמן ימי השוכני"ם אפשר לתקן ולעשות תשובה אפילו על חטאים שאין עליהם תשובה ולהטהר מכל הטומאות.

רבינו אומר, הצעקה משברת את העקמומיות שבלב. כשאדם מתפלל, מברך, כמצוות אנשים מלומדה; בלי התלהבות וכוונה, זוהי עקמומיות שבלב. את העקמומיות שבלב מיישרים על ידי זעקה; כשאדם צועק בתפלה ומברך בקול רם הוא מיישר את הלב, וכשהלב ישר – התפילה ישרה והברכה ישרה. כשיש לאדם ישרות בלב, יודע הוא לנצל את הזמן המסוגל ואינו מפסיד את תיקוני התשובה של ימי השוכני"ם.

(משפך סתור שיחיו של הרב בנימין זאב קנפלט. ניתן להאזין לשיעור המלא בנערכה השמע של "אוצרות סרבל" 995000-02, אידיש, ענני דימא ואח"כ 4, 5)

ההרשמה
למגוון קבוצות החורף
בעיצומה!
ד"ר צדיקים
02-5410100
www.zadikintours.com

החלה ההרשמה
צדקנות
לסייעות חורף השע"ג
נתיבים טורס
טיסות לחו"ל | קבוצות צדיקים | אירועים חסידיים
02-633-8444

בעת צרה, בשעת מצוקה. גם בעת שמחה ובכל זמן
מוקד הישועות 1-800-81-81-81
להעברת בקשות לתפילה ולהדלקת נר בקברו של רבי נחמן מברסלב באומן
לישועה והצלחה, לרווח ופנסה, לרפואה, למקשה לילד, לנחת ושמחת חיים

המפיעים									
<p>דזשלים</p> <p>משפחת רוזין ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 1000 גליונות</p> <p>לעי"נ אביהם הר"ח ר' קלנימוס קלמן בן הר"ר אליהו חיים רוזין זצ"ל</p> <p>נלבעי כ"ה סבת תשס"ב תנצבה</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר יוסף סוקצ'נסקי ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 1000 גליונות</p> <p>לעי"נ אביו הר"ה ר' ניסן אהרן בן הר"ה רבי יחיאל מיכל סוקצ'נסקי זצ"ל</p> <p>נלבעי ט"ז סבת תשע"ב תנצבה</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו להתברך בכל מילי דמיטב</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר יוסף חיים שנטער ה"ל</p> <p>תרמו והפיצו 500 גליונות</p> <p>לעי"נ אמו מרת שרה בת ר' אברהם שנטער ע"ה</p> <p>נלבעי כ"ב סבת תשע"א תנצבה</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר רחמים נמני ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבן נתן שיחי'</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>צפת</p> <p>הר"ר אהרן ניקופ ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבת עב"ד החתן צבי יהודה בלך ה"ל</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר שאול מרגליות ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו יחזקאל שרגא נ"י</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר ראובן קלפהלץ ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיחי'</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר נתן נטע קופמאן ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו יעקב קיבאי נ"י</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר דוד בצירי ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיחי'</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר נתן נטע קופמאן ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו יעקב קיבאי נ"י</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>
<p>דזשלים</p> <p>הר"ר נתן נטע קופמאן ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו יעקב קיבאי נ"י</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר דוד בצירי ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיחי'</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר אברהם דוד חיי ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שיחי'</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר ברוך נתן גלס ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שתיחי'</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>	<p>דזשלים</p> <p>הר"ר אהרן פוקסברג ה"ל</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שתיחי'</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רב נחת דקדושה</p>					

מגוון קבוצות חורף באירו-פנים
במחירים המשתלמים ביותר
אירו-פנים טורס EuroPrim
שיחות תשופה וקריקול לכל האזורים בעולם
מוקד 'אירו-פנים': 02-800-80-80
רח' מלכי ישראל 16 ירושלים